

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

София - 1040, ул. "15 ноември" № 1, ☎ (+359 2 979 5 333), <http://www.bas.bg>

72-00-37/17.04.2019г.

До

Председателя на Народното събрание

До

Администрацията при Президента на РБ

До

Администрацията при
Министър-председателя на РБ

До

Министъра на образованието и науката

До

Министъра на културата

До

Министъра на здравеопазването

До

Директорите на национални електронни
и печатни медии

До

Ректорите на Университетите и Висшите
училища в РБ

Уважаеми госпожи и господа,

Понятието „академия“ в нашата страна се свързва основно с Българската академия на науките. Напълно равностойно е използването му в названието на Селскостопанската академия. То влиза в идентификацията на поредица авторитетни, акредитирани и уважавани учебни заведения като: Военна академия „Г.С. Раковски“; Национална художествена академия; Национална музикална академия; Национална академия за театрално и филмово изкуство; Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство (Пловдив); Стопанска академия (Свищов); Национална спортна академия; Военно-медицинска академия; Академия на МВР.

Понятието „академия“ се използва с различна тежест и стойност в още над 70 случая в названията на неправителствени организации, обучителни звена със сезонен и постоянен характер, структури към фондации (вкл. на известни личности като Христо Стоичков и Димитър Бербатов). Понякога използването на думата „академия“ за някои структури предизвиква усмивка, буди учудване или придобива пародиен оттенък, например „житейска академия“, „академия за вампири“, академия „щастлива жена“, „българска винена академия“ и дори „бебешка академия за добри обноски“.

Държавата създава закон само за научни академии, представляващи национални научни центрове. Законът за Българската академия на науките (БАН) влиза в сила на 01.02.1912 г. и претърпява многократни промени през 1940 г., 1947 г., 1949 г., 1957 г., 1991 г., 1993 г., 1997 г., 2007 г., 1010 г., 2011 г., 2013 г. и 2018 г. На базата на Закона за БАН е създаден Устав на БАН. Закон за Селскостопанска академия е формулиран и влиза в сила едва на 28.12.1999 г. Законът и Уставът на БАН са двата основни документа, които определят структурата, органите за управление, видовете членство с правата и задълженията на членовете и начинът за тяхното избиране. Така БАН се явява единствената институция в страната, която получава законово основание и право да присъжда почетните звания „академик“ (действителен член) и „член-кореспондент“ (дописен член), наред с „чуждестранен член“ и „почетен член“. Законът за БАН фиксира, че броят на академиците не може да надминава 80, а на член-кореспондентите – 120. На практика общият брой от 200 членове на БАН никога не е достиган.

Нито една друга научна, университетска или обществена структура в страната никога не присъжда подобни почетни звания поради липса на законово основание. Това правило не е нарушавано и пристъпвано, дори когато в названието на структурата има думата „академия“.

През 2004 г. първоначално в Хасково, а след това в София, е регистрирана неправителствена организация под названието „Българска академия на науките и изкуствата“ (БАНИ). Претенцията на учредителите е, че тази организация се явява „наследник“ на БАН, намесвайки политически събития и тълкувания. БАНИ и някои нейни членове развиват активна лична и обществена дейност, в повечето случаи с обществено полезен характер. Наред с това обаче БАНИ „присъжда“ на своите членове титли като „академик“, „дописен член“, „почетен член“, „член-наблюдател“. Членската маса достига около и над 400 членове – български университетски преподаватели (от тях голяма група лекари), обществени дейци и дейци на изкуствата, сред които има доста авторитетни имена. За членове са привлечени и хора от чужбина.

Проблем поражда изразения афинитет на членовете на БАНИ да използват титлата „академик“ в публичното пространство (по-рядко се използват другите присъдени звания). Това се посреща безкритично и без познаване на материята от държавни институции (Президентство, министерства), както и от доста медии (електронни и печатни) и от висши училища и университети. Примери има при връчване на държавен орден и други награди, при публични срещи, при отразяване на събития, особено юбилеи или поклонения, при участие в телевизионни предавания и пр. Вероятно това публично титулуване отразява лични амбиции и достойнства на лица, по правило заслужаващи уважение. За

посветените и осведомените, обаче, подобно титулуване буди недоумение, учудване, усмивка или поредната досада от грешките, най-често присъждани на „прехода“. За неосведомените това е заблуждение, фалшива новина. За държавните служители и представителите на медиите показва непрецизност в работата им и не използване на наличната информация (вкл. от официалния сайт на БАН). **Но по своя характер това е закононарушение спрямо Закона за БАН.**

Уважаеми госпожи и господа,

От името на Ръководството на Българската академия на науките и на Събранието на академиците и член-кореспондентите (САЧК) при БАН се обръщам към Вас с молба за заостряне на вниманието на служителите в държавните институции, в университетите и висшите училища, в електронните и печатните медии, за обосновано титулуване с почетните звания „академик“ и „член-кореспондент“ единствено на членовете на Българската академия на науките.

С уважение:

Акад. Д. Дамянов,
Зам.-председател на САЧК

